

Europadomstolen

Europadomstolen som institution och dess funktion är sannolikt mindre känd hos allmoge. Det kan därför vara av intresse att för allmoge ge en kort information om detta.

Europakonventionen

(jml Regeringsformen, www.riksdagen.se)

19 § Lag eller annan föreskrift får inte meddelas i strid med Sveriges åtaganden på grund av den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Svensk lag

Sedan 1995 är Europakonventionen svensk lag (SFS:1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

Här följer en bra och förtjänstfull sammanfattning om Europadomstolen hämtad från regeringens webbsida om de mänskliga rättigheterna.

Europakonventionen och Europadomstolen

(www.manskligarattigheter.gov.se)

Europakonventionen är ett av de mest effektiva instrumenten till skydd för mänskliga rättigheter i världen. Kontrollen av hur konventionen efterlevs är också unik tack vare Europadomstolen.

Vilka slag av klagomål kan domstolen pröva?

Europadomstolen kan ta emot klagomål ***från enskilda personer***, enskilda organisationer eller grupper av enskilda ***som anser att deras fri- och rättigheter*** enligt konventionen eller något av tilläggsprotokollen ***blivit kränkta***. En första förutsättning är att den berörda staten är ansluten till konventionen och till respektive tilläggsprotokoll. Sverige är anslutet till konventionen och till de flesta av tilläggsprotokollen.

Ett klagomål måste avse en kränkning som har drabbat klaganden personligen och det måste röra en rättighet som anges i konventionen eller i något av tilläggsprotokollen. Ett klagomål kan inte rikta sig mot en enskild person eller organisation utan måste rikta sig mot en stat och det måste handla om en fråga för vilken staten kan hållas ansvarig.

Man behöver inte vara medborgare i den stat som klagomålet riktas mot.

Högsta instans i hemlandet måste ha prövat saken först

Den klagande måste också ha uttömt alla inhemska rättsmedel. Det betyder att ***den som vill klaga till Europadomstolen först måste ha försökt få rättelse till stånd inom landet ifråga*** genom att utnyttja de möjligheter som finns att överklaga myndigheters och domstolars beslut. Detta innebär i de flesta fall att en klagande måste ha fört sin sak ända till den högsta instansen i landet (till exempel Högsta domstolen, Regeringsrätten eller till regeringen, beroende på frågans karaktär).

Ett klagomål måste ha inkommit till Europadomstolens kansli inom sex månader från det att det slutliga avgörandet i den berörda staten meddelades. Anonyma klagomål tas inte upp till prövning. Inte heller sådana klagomål som domstolen redan har prövat eller som granskas eller har granskats av något annat internationellt organ, till exempel någon av FN:s kommittéer som arbetar med mänskliga rättigheter. Domstolen kan även pröva så kallade mellanstatliga klagomål som anförs av en konventionsstat mot en annan konventionsstat.

Europadomstolens domar

Domstolens domar är rättsligt bindande för den berörda staten. ***I domen fastställer domstolen om staten brutit mot konventionen eller ej.*** Domstolen är dock inte någon överinstans till nationella domstolar och myndigheter. Den kan alltså inte ändra eller undanröja ett beslut fattat av en nationell myndighet eller domstol. Om domstolen har funnit att en kränkning av konventionen har ägt rum, kan den döma ut ett skadestånd till klaganden.

- [Europadomstolens webbplats](#)
- [Faktablad: Förfarandet enligt Europakonventionen, UD info, 1999](#)
- [Avisningar och formulär för personer som önskar klaga](#)

<http://www.eu-upplysningen.se/Lagar-och-regler/Rattigheter/Europadomstolen-for-manskliga-rattigheter/>

=====

Europadomstolens funktion och befogenheter är förtjänstfullt sammanfattat (ovan) på regeringens webbsida om de mänskliga rättigheterna - kan inte säjas bättre.

Dock kan några valda artiklar ur konventionen nämnas enligt nedan.

AVDELNING II - EUROPEISKA DOMSTOLEN FÖR DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

Artikel 19 - Upprättande av domstolen

För att säkerställa att de förpliktelser fullgörs som de höga fördragsslutande parterna åtagit sig genom konventionen och protokollen till denna skall en europeisk domstol för de mänskliga rättigheterna upprättas, nedan kallad "domstolen". Den skall verka på permanent grundval.

Artikel 21 - Villkor för ämbetet

1. Domstolens ledamöter skall vara moraliskt oförvitliga och skall antingen uppfylla de villkor som erfordras för utnämning till högre domarbefattningar eller vara rättslärda med erkänd kompetens.

Artikel 34 - Enskilda klagomål

Domstolen får ta emot klagomål från enskilda personer, ickestatliga organisationer eller grupper av enskilda personer, som påstår sig av någon av de höga fördragsslutande parterna ha utsatts för en kränkning av någon av de i konventionen eller i protokollen till denna angivna rättigheterna. De höga fördragsslutande parterna förbinder sig att inte på något sätt förhindra ett effektivt utövande av denna klagorätt.

Artikel 38 - Prövning av målet och förlikning

1. Om klagomålet tas upp till behandling, skall domstolen

a) fullfölja prövningen av målet tillsammans med parternas företrädare och vid behov göra en utredning; de berörda staterna skall på alla sätt underlätta att utredningen kan genomföras effektivt,

b) ställa sig till parternas förfogande i syfte att nå en förlikning grundad på respekten för de mänskliga rättigheterna, sådana de definierats i denna konvention och i protokollen till denna.

2. Handläggningen enligt punkt 1.b skall vara konfidentiell.

Artikel 53 - Skydd för befintliga mänskliga rättigheter

Ingenting i denna konvention får tolkas som en begränsning av eller en avvikelse från någon av de mänskliga rättigheter och grundläggande friheter som kan vara skyddade i de höga fördragsslutande parternas lagar eller i någon annan konvention i vilken de är parter.

=====

Justitia omnibus – "Rättvisa åt alla"! Även åt Bertil Ströberg . . .

Ingemar Olsson